

EL TEMPS

El nou papa, l'argentin Jorge Mario Bergoglio, expressa un discurs i anuncia unes intencions que aixequen fortes reticències en els sectors més con-

El 'lobby' gai i el banc del Vaticà

Apareix un 'lobby' gai al Vaticà relacionat amb les lluites pel poder i pel control de l'obscur banc del microscòpic estat.

Després del seu viatge recent al Brasil, el papa Francesc, preguntat pels periodistes que l'havien acompanyat, es referí a l'homosexualitat. Tingué paraules afectuoses envers les persones d'aquesta orientació sexual: "Qui sóc jo per a jutjar un homosexual?", va dir. No obstant això, tot seguit afegí que allò que no li agrada són els "lobbies gais".

La referència del papa als *lobbies* gais no era gratuïta. Ni era la primera vegada que en parlava. De fet, ell va ser qui va destapar l'existència d'un *lobby* gai al Vaticà relacionat amb la lluita pel poder a la cúpula del catolicisme organitzat i també pel control de l'obscur banc del Vaticà.

El lobby gai. El 6 de juny el papa Francesc es va reunir amb l'equip directiu de la Confederación Latinoamericana y Caribeña de Religiosos y Religiosas (CLAR). No era res de nou. Bergoglio, amb el to desinhibit que vol imposar al seu mandat, es reuneix sovint amb la direcció de moltes associacions catòliques d'arreu del món sense un ordre del dia gaire tancat. Al papa li agrada que li parlin sense embuts i que li facin preguntes de tota casta. Així també pot parlar amb claredat. No és un home, pareix, gaire amant del llenguatge enrevessat, indirecte..., vaticà, en fi.

La reunió amb la CLAR va ser d'aquesta mena. A presa oberta, diríem. Els presents, del catolicisme d'orientació progressista, eren només set persones. El papa i sis més. Es reuniren a les dependències vaticanes durant unes quantes hores. Parlaren un poc de tot. Segons les filtracions posteriors,

un dels sis convidats demanà directament a l'argentiní si al Vaticà hi havia un grup de pressió més o menys organitzat format per cardenals i càrrecs vaticans que són gais. En realitat, no se sap amb certesa com va ser la conversa. No hi ha cap document, acta o enregistrament que se n'hagi fet públic, però pareix que qualcun dels sis convidats en prengué notes i les filtrà al cap d'uns quants dies al periòdic catòlic digital *Reflexión y Liberación*, de Xile, que publicà el que tot d'una es convertí en una notícia mundial: "El papa Francesc reconeix l'existència en el Vaticà d'un *lobby* gai".

Era quelcom insòlit. Mai cap antecessor del president de l'estat vaticà no s'havia atrevit a parlar clar d'allò que era motiu de comentaris i xafardereries sempre en veu baixa, lluny dels mitjans de comunicació. Francesc potser no volia que transcendís allò que deia, però és evident que la simple confessió en públic –i sis persones és públic– feia difícil que una cosa així no transcendís.

El dia 11 de juny molta premsa internacional se'n va fer ressò. *El Mundo* titulava: "El Papa Francisco: 'Es verdad, en el Vaticano hay un lobby gay'"; The Associated Press: "Pope confirms gay lobby at word at Vatican"; The Telegraph: "Gay lobby in the Vatican, says Pope Francis"; La Vie: "Le pape cr e la stupeur en affirmant l'existence d'un lobby gay"; Fatto Quotidiano: "In Vaticano esiste una potente lobby gay"...

Alguna premsa catòlica, com, entre uns altres mitjans de comunicació, l'espanyol *ForumLibertas*, digital, intentà desprestigiar la que considerarà una

servadors del Vaticà.

EL papa Francesc amb Battista Ricca. El va elegir per a ser el seu home al banc del Vaticà, i ha resultat que Ricca té un passat sòrdid d'allò més.

“suposada notícia”, que, al seu entendre, era més aviat una fabulació, perquè “ningú no s’ha responsabilitzat” de ser la font que va filtrar l’opinió del papa sobre el *lobby* gai del Vaticà. No obstant aquests intents de restar credibilitat a la notícia, tant la CLAR com el Vaticà no semblaren gaire interessats a desmentir-la.

L’endemà, el dia 12, la CLAR va emetre un comunicat oficial en el qual assegurava que “no es poden atribuir al sant pare, amb seguretat, les expressions singulars que contenia el text (publicat a *Reflexión y Liberación*), sinó solament el seu sentit general”. Per tant, era ver el sentit general, però no ho era la literalitat publicada en aquell periòdic? Això es desprèn. Dit amb unes altres paraules, era la confirmació del que s’havia publicat. El Vaticà tampoc no va voler desmentir res, perquè el portaveu oficial, Federico Lombardi, en ser preguntat el dia 12 sobre tal qüestió, es limità a contestar que “la trobada del sant pare amb els membres de la presidència de la CLAR era privada, i en conseqüència, no tinc cap declaració a fer sobre el contingut de la conversa”.

La posició del Vaticà era sorprenent i provocava que alguna premsa llatinoamericana, com, entre uns altres diaris, l’edició americana d’*Infobae.com* i *La Nación*, s’interrogués si “som davant d’una filtració o, més aviat, d’una estratègia deliberada de comunicació” del papa. Aquesta última opinió podia ser reforçada per la paraula que, suposadament, havia utilitzat Bergoglio, *lobby*, i per les referències que potser va fer “a la corrupció homosexual” al Vaticà. Per tant, no es tractava tant de la confessió de l’existència de casos d’amor o sexe homosexuals al Vaticà com del fet que aquesta mena de rela-

cions sexuals a la seu catòlica potser eren utilitzades per a fer xantatge i d’alguna manera formaven part –ho deia, per exemple, *El Mundo*– de les lluites de poder i pel control del sempre obscur banc Vaticà.

Cal recordar que l’estranya dimissió de l’antecessor de Bergoglio va estar envoltada de multitud de rumors sobre, justament, l’existència d’aquesta màfia o *lobby* gai al Vaticà. De fet, tant el diari *La Repubblica* com la revista *Panorama* han informat que el papa alemany va decidir renunciar, el febrer passat, just després de rebre un informe secret de 300 pàgines elaborat per tres cardenals que no identifiquen, però dels quals asseguren que són “ancians i sense taques” ni sospites, i que per la seva edat ja no tenien ambicions; en aquest informe es posava en relleu l’existència del famós *lobby* gai relacionat amb les lluites internes pel poder vaticà i pel control del banc. L’informe va ser entregat a Bergoglio pocs dies després de ser elegit papa.

Pocs dies després de ser nomenat cap del catolicisme, l’argentí va posar el seu ull crític sobre el tenebrós banc del Vaticà, la reforma radical del qual és un dels objectius que, segons que va dir, volia dur a terme de forma immediata. Precisament per a aconseguir aquesta reforma, Bergoglio va nomenar el dia 15 de juny, nou dies després de la seva confessió sobre el *lobby* gai, monsenyor Battista Ricca prelat interí de l’Institut per a les Obres de Religió, que és el nom oficial que té el banc del Vaticà.

L’Espresso. De sobte, tres setmanes després d’haver nomenat Ricca, el setmanari italià *L’Espresso* revelava que la persona que Francesc havia posat al capdavant del tenebrós banc per a netejar-lo tenia un passat fosc d’allò més i que, per si no n’hi havia prou, pertanyia al que la revista també anomenava *‘lobby’ gai del Vaticà*. La història es complicava i es feia encara més sòrdida.

Segons la informació d’aquest setmanari, Ricca, de 57 anys, executiu de la carrera diplomàtica vaticana, és un home de molta mà esquerra, amb molta capacitat de relacions públiques, que durant 15 anys havia estat nomenat per a càrrecs diversos en nunciatures de

L’obscur banc del Vaticà

Oficialment, s’anomena Institut per a les Obres de Religió (Istituto per le Opere di Religione, IOR), però tothom el coneix amb el nom de banc del Vaticà. Va ser fundat per Pius XII el 1942 amb la finalitat de conservar i administrar els béns confiats al Vaticà. Els fons que s’hi dipositen serveixen, oficialment, per a finançar les activitats catòliques als llocs del món on les delegacions vaticanes tenen més dificultats econòmiques. Tècnicament, el banc no pot tenir beneficis en el sentit de dividends com tenen les altres entitats financeres. Tampoc no pot deixar doblers ni fer inversions directes, si bé permet que hi dipositin els seus estalvis a persones i entitats, el capital dels quals ha de ser garantit pel banc. A aquest efecte té la possibilitat d’invertir aquests capitals en bons i obligacions oficials i en els mercats financers. Se suposa que aquests clients són professionals del catolicisme (capellans, monges, etc.) i empleats de l’estat vaticà, així com institucions catòliques que hi dipositen els seus doblers.

Tot això és la teoria. La pràctica és bastant diferent i, sobretot, molt més sòrdida. El papa Joan Pau II ja va intentar canvis legals en la naturalesa del banc a fi de prohibir taxativament “la neteja de capitals”, la qual cosa dona una idea exacta de quina mena de fons hi pot haver dipositats en aquest banc tan sant. Els intents d’aquell papa foren en va, i no hi va poder posar mai ordre. Això va fer

diferents països (europeus, americans i africans) fins que va ser reclamat per la Secretaria d’Estat perquè anés al Vaticà, on va ser nomenat director de la residència en què s’allotjava Bergoglio quan visitava Roma. Es van conèixer justament allà.

Quan Francesc decidí de netejar el banc, pensà en el diplomàtic que havia conegut a la residència romana. En demanà informes, i en cap ni un dels que

El Vaticà amaga secrets obscurs, com el fosc Institut per a les Obres de Religió (IOR) o banc del Vaticà.

augmentar la consideració que se'n tenia com a entitat fosca, ja força intensa des del trist afer del 1982, quan amb la fallida del Banc Ambrosià es descobrí que el del Vaticà el controlava i que hi participaven mafiosos de tota mena. El papa Joan Pau I volgué, com ara Francesc, entrar a sac en el banc. Al cap d'un mes de ser elegit cap del Vaticà va morir sobtadament.

Fins el 2010 el papa Ratzinger no aconseguí, després de vèncer moltes

reticències, aprovar els canvis esmenats més amunt. Com és sabut, l'estranya dimissió d'aquest papa va estar envoltada de nombrosos rumors sobre la relació que hi devia tenir l'obscur banc. De fet, la destitució del director, Ettore Gotti Tedeschi, per Ratzinger es va produir enmig d'una gran polèmica, perquè, segons la premsa italiana, Gotti va aplegar dossiers de tota mena que provaven pràctiques il·legals del banc en què van participar prelats, polítics i

fins i tot mafiosos. Tota una santa institució, aquest banc.

El papa Francesc va anunciar, abans de la polèmica pel nomenament en el banc del seu home de confiança, Ricca, una comissió d'investigació—que ja està formada— per a analitzar quina és, exactament, la situació i les activitats del famós banc. Segons la premsa italiana, el papa actual està disposat no solament a fer una reforma de l'entitat financera, sinó fins i tot a tancar-la si és necessari.

li lliuraren no hi apareixia cap taca. Així és que el nomenà per al càrrec. Encara més, el presentà en públic com el seu home de confiança per a posar ordre en el sempre polèmic banc del Vaticà.

Unes quantes setmanes després, la revista destapava el passat més obscur de Ricca. Sempre segons el que publica *L'Espresso*, Ricca va conèixer, mentre era destinat a la nunciatura a Suïssa, el capità de l'exèrcit suís

Patrick Haari, amb el qual inicià una tòrrida relació. Quan el diplomàtic va ser enviat a Montevideo, no va dubtar gens: s'emportà el seu amant, a qui donà residència i feina a la nunciatura de l'Uruguai.

Malgrat tenir parella estable, monsenyor no pogué sostreure's a l'agitada vida nocturna gai de Montevideo. Els primers mesos de l'any 2001, conta la revista italiana, el prelat va protagonit-

zar un escàndol sonat quan telefonà, des d'un tuguri de mala fama, a la nunciatura perquè l'anessin a rescatar. Hi anà un grup de sacerdots que el trobaren colpejat i en un estat llastimos d'allò més. *L'Espresso* també refereix un altre grapat d'incidents—cadascun més sòrdid que els altres— que Ricca protagonitzà: hagué de ser rescatat d'un ascensor avariament on havia quedat amb un altre amant molt jove, li troba-

EL TEMPS

En la dimissió de Ratzinger pot haver-hi influït decisivament un dossier sobre el lobby gai i les lluites pel poder al Vaticà.

ren un bagul on hi havia una pistola i abundant material pornogràfic...

Però en aquells anys aquestes històries no passaven de ser pecats venials per als jerarques del catolicisme, no eren un obstacle per a les seves carreres. Tampoc no ho foren per a Ricca, el qual seguí en la diplomàcia vaticana fins que, com s'ha dit, va ser reclamat per la Secretaria d'Estat per a anar al Vaticà.

La història publicada per *L'Espresso*, la qual ha tingut rèpliques en uns altres mitjans de comunicació com *Panorama*, no ha merescut més resposta oficial que la que donà el portaveu del papa, Lombardi, el qual es limità a dir, lacònicament, que la història era "poc fiable".

Guerra vaticana. L'episodi de Ricca i el de la confessió de Francisc sobre el lobby gai posen de manifest que la guerra de poder al Vaticà s'ha reobert amb tota la cruïsa, si és que s'havia tancat en cap moment, és clar. Des de fa temps, inclús d'abans de la dimissió de Ratzinger, les hostilitats eren conegudes, si bé amb l'elecció del papa Francisc es podia pensar que hi havia una treva.

Si fou així, ara la treva ja està defeta. És evident que l'episodi de Ricca ha estat una traveta directa contra Francisc. I no es pot descartar que n'hi segueixin d'altres, encara molt més perilloses. Segons alguna premsa progressista, com *El País*, s'ha engegat un procés per a desestabilitzar el govern de Bergoglio i, sobretot, per a fer avortar les reformes que vol impulsar tant en l'administració de l'estat vaticà com en la diplomàcia catòlica i sobretot en la gestió del famós i fosc banc.

La guerra del Vaticà és antiga, però es mantenia sorda fins que arribà a la superfície i amb gran renou amb les pugnes per a succeir Ratzinger. Quan l'ancià papa ja donava senyals d'abatiment, cansament i de no poder més, molt abans de la seva dimissió, dues faccions vaticanes s'enfrontaren per a incrementar la seva influència, fins al punt que l'objectiu era col·locar com a successor del papa alemany algú de la confiança respectiva. Una de les faccions era liderada pel secretari d'estat, Tarcisio Bertone, de 77 anys, considerat pels seus enemics com un dels responsables de la debilitat que, pel que pareix, va anar acumulant el Vaticà els últims anys. Enfront seu

hi havia la facció liderada pel degà del col·legi cardenalici i ex-secretari d'estat, Angelo Sodano, de 84 anys, considerat un clàssic del poder romà. Enmig de la guerra per a obtenir més i més poder, esclataven escàndols com el de la detenció, la condemna i el perdó papal quasi immediat del majordom de Ratzinger, Paolo Gabriele, es produïen les filtracions a mitjans de comunicació de bregues sòrdides pel poder, de negocis obscurs o de neteja de diners –vegeu el requadre–, la dimissió del president del banc del Vaticà...

L'elecció de l'argentí va parèixer que podia ser un pacte per a superar les diferències. Però ara hi ha el dubte que realment fos així. És cert i segur, si més no, que les forces reticents als canvis s'han activat contra Bergoglio, igual que abans s'activaren contra Ratzinger i contra els dos papes anteriors. La guerra, en fi, pareix que s'ha reobert amb el vell sistema de filtracions interessades, escàndols que esclaten..., i tot, com sempre, tenint com a raó de totes les batalles no solament el poder del Vaticà, sinó també el control de l'obscur Institut per a les Obres de Religió.

Miquel Payeras